

Бүгү чурттарнын пролетарийлери, каттыжыңар!

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-нин Дээди
Соединиң болгаш Министрлер Чөвүлелинин органы

ДРУЖИННИКТЕР

СЭКП ТК-ның апрель (1985 ч.) Пленумунга СЭКП ТК-ның Чидиге секретары М. С. Горбачев мында дэи: «Корум-чурумну болгаш сагыла-чурумну быжытлаар дугайында айтырыг бөгүн онза чугула боюн турар. Ол дэрге, хүнүң эргежок чугула негелдиз деп совет кижилер делеги-биле көрүп турар. Аңаа бүдүрүлгө база хандырылга адырынга, хей-нияти амдыралыга база хууда амдыралга, күш-ажылчы чер бүрүзүгө, хоорай, суур бүрүзүгө корум-чурумну сагымы кирер. Чуртка ыдыг корум-чурум тургустузуун дээш бүгү күштерин салыр бис». Чурт-такчылыг черлерге хей-ниятини корум-чурумну быжытлаар, амылдың участок бүрүзүгө быжыг сагыла-чурумну, органиастыг чорукту чедип алыр дээш шимчээшкиз чуртта калбарган. Ынчангаш ийи-бүрү хей-нияти хажы-дымшыкчылар-биле, амыл-агыжы эвес, төтөглекчи чоруктар-биле демиселди совет кижилер бо хүнүнде каажы-гызыдан артык күштелдирген. Ниятиң корум-чуруму быжытлаар черкек чонук киржилгиз калбарган. Сал-дыңан ол сорулгаларны амдыралга боттандырылганга эки тура улусчу дружиналар база идеялык киржиң турар.

Бистин республиканың хоорай, суурларында 15 муң дружинниктерин каттыштырып турар эки тура улусчу дружина бар. Оларның амыл-чорудугазы идеялык, хей-хей амылчылар, албан-халкчылар хамааты ол хүлээлгизин ак сеткилдиг күтүдип, корум-чурумну миния амыл-агыжчылар-биле кады агып коза туруп, быжытлап турар. Миния амыл-агыжчылар биле дружинниктериниң кады дежурныйларын практикалаан чер-черде эки түнелдерлиг болуп турар. Уениң негелдиз, харыл-заалыг амыл хей-ниятини корум-чуруму быжытлаар черкек оларның харымсалгазын бедикте болгаш оларды негелдени күштелдирген. Оларның чамдыктарының амыл «Хүндүлелдиң Демдээ» ордон, «Хей-ниятини корум-чуруму камгалаар талазы-биле тергип эки албаны дээш» деп медалы-биле демделеттинген.

Ниятиң корум-чуруму быжытлаар, арагачыларга болгаш майгызалчак амдыралдыг кижилерге ершээ көрүспес талазы-биле алдынып турар хемчеглерге эки тура улусчу дружиналар идеялык киржиң келген. «Ара-гачыларны болгаш алкогольчизин ууткалар талазы-биле хемчеглер дугайында» СЭКП ТК-ның доктаалы амдыралга боттандырылганга олар боттарының биче эвес салымшынын кирип турар. Хей-нияти черлеринге, кудум-чугуларга дежурныйлардан ачыла, ээртир суксунарны садырыны чуруму хажытка, арага аймаа болу килер чоруктары илердеп сорулгалыг рейдлерге олар миния амыл-агыжчылар-биле кады киржиң турар. Дружинниктериниң киржилгиз-биле илереттиген хажыдымшыкчылар бар.

Бүдүрүлгелерде, албан черлеринде, органиастыкларда тургустууган улусчу дружиналарның амылны идеялык-деринге, оон дээштик болуун чедип алдырыпче партия органиастыкларын, чер-чер Советтери кичээлгизин доктаама угадырып турар. Ол хемчеглер эки тура улусчу дружинналарын амыл-чорудугазын экижидер аргаы боор. Ниятиң корум-чуруму быжытлаар амыл-агыжчыны өске айтырылгы-биле кады чугула деп көрүп, шиктирлеп турар коллективтер бар. Кызыл хоорайның үлестур бааранар садырыны, «Тыва септелге тууд» трестин, Тываның геология-шиңчил экспедицияларын, Эриң районда Бай-Даг суурун, Чөөн-Хемчик районда «Искра», «Чыра-Бай» совхозтарын дружинниктериниң багыт эвес амылны демделгизир чугула. Бо амыл-агыжчыларда, бүдүрүлгелер партия, профивел органиастыклар, кээдэ Советтериниң күүсумары дружиналарның амылчыче чогур кичээлгиз салып, ол айтырыгын демик шиктирлеп турарынын түнелди ол.

Социалист өчү-хөреңгини камгалаары — улусчу дружиналарның амыл-чорудугазында чугула бир айтырылгыны бирээш. Ону ниятинин, хамаатыларын хууда малын оорлар чоруктарга хамаарыштыр көрүп көрээлгер. Мал оорлары-биле демиселге дружиналар база киржир ужурут. Республиканың амыл-агыжчыларда мал оорларын илердеп, тударыга идеялык киржиң турар дружиналар бар. Чижээ, Улуг-Хем районда «Жанар аттыг», Краа-Хем районда «Совет Тыва» совхозтарын дружинниктер мал оорлар дугайында келген медээниң ийи-биле хайгааралдарга доктаама үнүп, оорларын кычкытырбай турар.

Ынчалзажок чугула бо амыл дружинниктериниң киржилгиз ам-даа кошкы, олуттай, түшүпч чоруктар чамдык черлерде бар. Чер-чер Советтериниң күүсумары, улусчу дружина штабтарының начальники, командирлер бо айтырыгын кичээлгизе алдыр чугула. Дружинниктериниң машина-техника-биле ой-шаанда хандырып чер-чер Советтериниң күүсумарының талалындан чогумчалыг шиктирлеп турар. Майлаа харылзаалыг, демик амылды чедип алдыр чугула.

Корум-чурум камгалаарын хей-нияти пунктуларын улусчу дружиналарын чонук чурттан турар чериниң алы-биле амыл чорударының органиастык төвү болуп турар. Оон чижээ Кызыл хоорайның № 4 микрорайонда корум-чурум камгалаарын № 3 хей-нияти пунктулардан көрүп болур. Ында тургустууган хей-ниятиниң чөвүлели, эш хуу суду, дружинниктер участокту улуг инспекторунуң уаурутугазы-биле демик амылдан турарлар.

Ниятиң черлеринге хайгааралдар чорударында ачыла, дружинниктер бот-башкарылгалыг өске-даа хей-нияти органиастыклар-биле кады нияти чуртталганың чангыс аай негелдизин, хоюлу-дурм хандыра чоруктары болдурбагыч угаанган профивелтиг амылдарын чорударында база киржир хүлээлгиз.

Ниятиң корум-чуруму быжытлаар черкек чер-черде дружиналарын кириштирип турар үлүг бар. Ынчалзажок оларның амыл уениң негелдизинге ам-даа дүшпөс болгаш дең-дески амыл чедип алдырмаан. Дежурный-лаашкычче уениңниң графияга сагыса, хажыдаар ийикке, азы көрдүгө уез чептөөлө, дежурный-лаашкычын ара калкып, чамдыкта чүгө демделгизип каап, тарай бээр чоруктарын бары чажыт эвес. Чамдык хемчеглерин чүгө бээр барымдалаан, өчүттарга көргүзүп дээш чорудуп турар.

«Арагачыларны болгаш алкогольчизин ууткалар талазы-биле хемчеглер дугайында» СЭКП ТК-ның доктаалы амдыралга боттандыра дээш республиканың хоорай, суурларында калдыг амылдар кыдынын турарың редакцияны почтаданга бижикчилериниң чагаалдары номчуп болур. Негелде, чурум чангыс аай тараажок, ээртир суксу садырыны чуруму хандыра, арага аймаа болу килер, ниятинин черлеринге ээртир көстү бээр кижилериниң барын чамдык чагааларын авторлары дүрөл-биле лып-надып турар. Миния амыл-агыжчыларын, улусчу дружиналарын ыдыг хажыдымшыкчылар аңаа ээртир турарың каңчан-даа таарышпас. Бо амылга демик күш өгөттинер. Хажыдымшыкчылар-биле демисел өтөш чон болуп ужурут, уениң негелдизин-даа ыдыг.

Улусчу дружиналарын амыл-чорудугазын идеялык-дизин, дээштик болдур сорулга-биле чер-черде партия болгаш совет органнар, профивел база комсомол комитеттери оларның амылчыче улам ханылап, оларның өдүрүп быжытлаарыне улуг кичээлгизин угадырылар чугула. Чер-чер Советтери дружиналарын амыл уаурутунун арга-хандырып улам саймалгайларыңче, оларның ма-териялдыг хандырылгызын кичээлгиз салыр ужурут.

Барыын-Хемчик район

XXVI ♦ СЪЕЗДИДЕН СЪЕЗД ЧЕДИР ♦ XXVII

«Барлык» совхозтун Бижиктиг-Хая салбырынның хойжу-зу Окпан-оол Адышев Күжүтү эртенки он бирги беш чылда эки көргүзүлгени доктаама чедип ап келген. 1984 чылда түртүр чүс хойга онааштыр 142 хурагын камгалап ап, өстүргөн. Ынчан ол комсомалылар хоорайы Звездий чедип, Гагарин аттыг амылды болгаш тураскаал демдикте алган. Эртенки чылдың түнелдери-биле ол район чемпиону деп атка төлөтүп болган. Чоокта чаа ол Күш-ажылдың Кызыл Тук ордон-биле шаңктанган.

ЧУРУКТА: О. Күжүтү.

«Шекпэр» совхозтун малчылары Кап-оол Доржуевич болгаш Алевтина Аймыжыева Ооржактарын кодондык совхозунун ийи чүзү малы тургалган. Олар 300 өшкүч болгаш 100 амыл сарыкты кадарып турарлар. Ол бир талазында берге-даа, өске талазында эптиг-даа. Ийи чүзү малды ийи агы надарар, а мыччалзажок олар чылдың ийи-даа үезинде наймы-даа кадыр-берт черлерге деиге тааржыр. Оларның дуржулгазынын түнелди чоруту билдирер.

ЧУРУКТА: амай өстүрериниң талазы-биле район чем-пиону А. Ооржак.

1986

ЧЫЛАДЫҢ

февраль

6

четверг

№ 31 (13031)

1925 чылда үндүзүлгөттүгөн.

Өртү 3 көпөк.

Эвилелдешкен республикаларның

компартияларының съездилеринде

ИНТЕНСИФИКАЦИЯ БОЛГАШ ДЕПШИЛГЕ ОРУУ-БИЛЕ

МНСК. Партияның салып турар чар сорулгаларын дугайың Белоруссияның Компартиясының амыл оон чар доозулан XXX съездининиң делегаттары чугулаажыл кир-теи болгаш республиканың социал-экономика хажы-дизин дүргелдериниң, чурт-тун улус амыл-агыжынын чангыс аай комплексинге оон киржилгизин угадыры-рының чертеге дидим, өр-теме үндүзүлгени, дарыг хем-чеглерин алдырып олар не-гезинер.

Съездиниң амыл-агыжын түнел хүнде 1986—1990 чылдарда болгаш 2000 чылга чедир уеде СССР-ниң экономика-ныг болгаш социал хажы-дизиниң Кол угаанымыш-кынарының телевизияны дугайында илеткелди чугула-лажып көргөн. Аңаа санап бергенер экономиканы ин-тенсивтиг хажы-дизиниң оруунче шилчилгизиниң ору-тарын тодаргай аналзетип, амыл-агыж чорудугазына партияни уаурутуганы үнде-зини-биле эде тургузарынын, оон чар үе-чадазынче шил-чилгизиниң эргежок чугулазын айтканнар.

Продукцияны шынарын бедияларын айтырылгы-че чугула кичээлгизиниң съез-диге угадырды. Шынар башкарылгаларың талазы-биле партия, совет, амыл-агыж органының, өртен-кин болгаш бүдүрүлгениң уга-нымышкыларын каттыш-тырып турар ыдыг механиз-ми чоксуу уеде амыл-агыж кыллары көрүлгөн.

ТАШКЕНТ. Кижиге кичээлгиз, кижиге кичээлгиз ийи-биле индустрияны дүргелдирер чүсүлгелериниң доктаа-тыгына планарың чедип-кириң күтүлдизин дээш, өр-те-техниктиг депшилгени дүргелдирер болгаш эконо-мик интенсификастыр дээш демиселди кол өзө-болур дюриниң Узбекистаның Компартиясының болуп өр-тен XXXI съездининиң деле-гаттар демделгизин.

Бо беш чылда республика-га улуг хемчээлгиз социал программаны боттандыра-апар. 37 миллион дербизин метр чуртталга бажынар-ын тудары, үрүмкөт саар ба-раан сарылааны, ачы-дуза чедирелгизиниң хемчээл-гизиниң угадырың көрдүгөн, Коммуна амыл-агыжын ачы-дуза чедирелгизин, улус өртендизин, ийик камгала-лы улам хажы-дизин.

Эртенгил чорукка чан-гыс-даа хүнүң уе арттырбайн турар дюриниң съездиге санап бергенер чугулааннар. Ону партияның улуг негелде-ринге, чуртун экономика-ныг болгаш социал хажы-дизиниң дүргелдериниң програм-мыг негелдеринге дүшүр-бүшпөн, он ийиге беш чыл-ды баштайгы хүнүндеинде эгелеш долу күш-биле амыл-дап кирер чер.

БАКУ. Азербайджаның Компартиясының XXXI съез-дининиң түнел хүнде де-

Ол компартияларын ТК-ларын органиастык айты-рылгылар чугулаашкан Пленумнары болуп өрткелгиз. Компартиялар ТК-ларын-иң бирги секретарыларың: Бе-лоруссияны — Н. Н. Сави-ков, Узбекистаны — И. В. Усманов, Азербайджан-ны — К. М. Багиров, Эсто-ниини — К. Г. Вайно олар солгутаң.

(СЭТА).

ККП-НИН Ш СЪЕЗДИНИ А ЖЫТТЫНГАН

ГАВАНА. Хей миллион кубайрың кичээлгизиниң политиктиг бедик көдүрүлү-күнүң байдалында Кубаның Коммунист партиясының III съездиниң айттырган из-ысылалдыг Конгрестер ор-дузунге угаанган. Оон амыл-агыж Хостага ортулуунуң барык 515 муң коммунис-териниң төлөөлүн 1784 деле-гат киржиң турар.

Шуулганың делегаттары Кубаның Компартиясының III съездининиң соонда эртен беш чыл дүргүзүк партия-ныг болгаш бүгү чуртун кылган амылдарын аналзип көөр болгаш социалист тургузушкунуң чар сорул-галарын телевизия тургу-зар. 1986—1990 чылдарда чуртун социал-экономика хажы-дизиниң, кол уга-нымышкыларын, партия Про-грамманың телевизия, партия Уставыга чамдык өскерилгелерин, бүгү рес-пуб-ликаны амдыралының ийи-бүрү талааларыга ка-марышкан өске-даа чугула документтерин чугула-жы көрүп болгаш хүлээ алдыры улуг ужу-дузалыг деп санап турар.

Съездиге ачы-дүмүлүшкы А. ВОРОПАЕВ, А. КОЛЕСНИКОВ, СЭТА-ның тускай корре-спонденттери.

Барыын-Хемчик районнун амылчы чонунун 1986 чылда СОЦИАЛИСТИГ ХҮЛЭЭЛГЕЛЕРИ

СЭКП ТК-ның апрель бол-гаш октябрь (1985 ч.) Пленумарының чуртун социал-экономика хажы-дизиниң дүргелдериниң уга-нымышкыны боттандырап, партияның съезд мурунуң документтерин ийи-биле чүдүдүзүп дегизингизин, районун амылчы чонун дараалында социалистг хүлээлгелерин алган.

Эртен-техниктиг депшилгениң үндүзүлгени мурун-ки технологияны амылдар, кал-нада чуруму күштелдирер, бүдүрүлгелерин уаурутуп болгаш органиастыкларын эде тургузарынын угаанымыш-кыны боттандырып, быжыг сагыла-чуруму болгаш органиастык чорукту чедип алдырмаан, үлестур продук-цияны бүдүрүлгениң болгаш сыйгарының 1986 чылда күрүн планым декабрь 29-та күтүсүдир.

Күш-ажылдың бүдүрүлгү-лүн планда көрдүгөениңди 1,5 хуу немей өстүрер, про-дукцияны бот-үзүлгизин план-ныттангындан 0,6 хуу чин-гедир, оон ачында 150 муң рубльдин немелде амыл орул-газын алыр.

Күш-ажылчы коллектив-терге амылчы турмуштарын аттестацияны 70 хуу, «Тыва даг-дугу» комбинат — 100 хуу чедирер. Чыл планында ажыр 460 муң рубльдин про-

дукцияны — 2400 тонна даг-дугу, 200 кубометр де-мир-бетон кылгыларын, 300 муң кВт-шак электри энер-гиязын, 30 муң туубуун, өске-даа кылгыларын бүдү-рер болгаш сайтар.

В. И. Ленин аттыг «Тыва даг-дугу» комбинатка элек-чизинге чедип амыл-агыж-тан дээрбелен үрүмкөтөр машиналарын солур, бедик бүдүрүлгү 90 кезек ма-шиналарын болгаш дериг-хе-рекелдерин тургузуп, амыл-дага киргеш, шиктирлеп, арылгал фабриказын элект-ри энергиязын угадырың болгаш чарыдалын сана-ның системасын тургузуп, амыл-агыж эгелер.

Камыалга болгаш хумаг-лад чуруму күштелдирер, чылда ийи хүнде камнал ал-дынган чиг этке, материал-дарга, одалга-энергетика куралдарына амыл-агыж.

Бардинген онаалдар-да ажыр 1550 муң кВт-шак электри, 2 муң гкал чылг энергиязын, 300 тонна чи-жээлгиз олар чүдүлү, 4 тонна бензиниң, 25 тонна кара металлдан камнал алыр.

Капитал тудугта чаа тех-никаны, мурунчак дуржу-ларын амыл-агыж, тудут ма-териалдары-биле хандырыл-гын экижип, күш-ажыл-дың бүдүрүлгү 1 хуу немей өстүрер, тудут-монтаж амылдарының бот-үзүлгиз 3,5 хуу чингедир.

А.К.Довуракка 60 аал чурттар бажынын, ТЭЦ-тиң № 8 көтөүлү, «Барлык» совхозка 140 орунук уру-галар сардым, «Шекпэр» сов-хозка 624 өрөнкичке шко-лары, совхозтарга 550 дер-бизин метр шөлдү чурт-талга бажынар-ын, 2000 баш хой кирер кажаларын амыл-агыж кирер. 20 муң туубуун, 30 кубометр тудуг ийиңи камнал алыр. Кы-зыл-Мажалыкта 1000 номер-лиг АТС-ти амыл-агыж кир-ер.

Чонга ачы-дуза чедирел-гизин 3 муң рубльге немей көргүзүр. Мебель, чур-кка амыл-агыж чектерин немей ээжидер.

Көдө амыл-агыж продук-цияны бүдүрүлгениң он бир-ги беш чылды чылда орту-мак бүдүрүлгизинге хамал-рыштыр 2,5 хуу өздүлгиз чедип алыр.

Күрүнге 1660 тонна уттын, 1340 тонна сүттү, 107 тонна уттын волонгизин саянтангиз дүктү сазыр. Бөдүрү болгаш чүдүктү мал чедирер. 6100 ледкериң көдүлгиз. 3800 тонна сенажы, 21300 тонна силос-ту, 1120 тонна витаминиз ситен далааның бедиктер азы чем едизингизинге шил-чилгиз, 1985 чылдың дең-

нелдинде 10 хуу хей болу-рум чедип алыр.

Төрүр чүс баш малга онааштыр ортумаз-биле 75 бызын, 80 хураган, алай-ны, 75 кулуну, төрүр улуг хандыра 8 хаван олгун камгалап өстүрүр чедип алыр.

Март 1-ге чедир бүгү кул-тураларын президиуму та-рымы кондизингиз чедир арылгалар, чакны тарылга-га чериктиг көдө амыл-агыж техниказынын септелгизин доозар.

Күрүнге саар мыыштыг бода малдың деңизин 280 кг, хой, өшкүчү — 40, ха-ваныны — 100 кг, чедирер. Мыыштыг бода малдың нини баш санын совхозтарга 1070, шөз малдың — 70200, чылыгыны — 1000 баш чедип алыр.

Көдөге шөф дузазын талазы-биле Кызыл-Мажалык амылчы сурунук тур-такчалары 400 тонна ситен-ниң бедиктер, картофалдыг болгаш ногааларың 90 гек-тар дүжүрү ажаажыр. А.К.Довурак хоорайның туртак-чалары 500 тонна ситениң бедиктер, 90 гектар карто-фалдыг болгаш ногааларын ажаажыр, сүт-баран фер-малары болгаш хойку бря-галар төлөрүн 15 кызыл-бүдүрүлгиз септер болгаш каастап деринер.

Чанчып удуртка эвено бо хүнүрге чедир 50 гектар шөлдү дошталдыркан. Сугат-чылар ам-даа чүс амыл гек-тар шөлдү булулгаларын дошталдырар.

Х. ОЙДАН-ООЛ.

ТУКТАРНЫ ТЫВЫСКАНЫ

Совхозтарын 1985 чылда чер амылчың продуктуларын бүдүрер болгаш күрүнге саар талазы-биле соци-алистг чарыжынын түнел-дери-биле муруну зонадан тилекти болган «Мерен» совхозка СЭКП обкомунун Тыва АССР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң, профивелтиг ледин болгаш ВЛКСМ обко-мунун шилчир Кызыл ту-гун Тыва АССР-ниң Агро-үлестур комитетиниң дарга-зының түш амылчың про-дуктуларын бүдүрүлгиз болгаш болбазыраларын айтырылгыларын талазы-би-

ле ораакчызы И. Г. Лавре-ненко тывыскаң.

Кызыл тук-биле шайтан-ковхозтун амыл-агыжчы-нын мурунунда байырдыг ку-ралга чылгып келген төзү-лдерди кол агроном А. В. Сан-Хоо, хову бригаданың бригадир А. С. Дочуг, кол мал эмчизи М. М. Монгуш өсө эл, чүе чугулааннар. Олар боттарының саналыга бедик планна дээш өргү чедирген илеретсеп, доо-зукчу чылда чедип алган че-диншкыларын улам быжы-ламылаң, чаа беш чылдыг баштайгы чылың планын

Тыва АССР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң, профивел-тиг болгаш ВЛКСМ обко-мунун шилчир Кызыл ту-гун байырдыг байдалга ты-выскаң.

Партия райкомунун бирги секретары А. Ч. Монгуш ту-ралда амылчы. Хураал амыл-агыжын күш-ажыл-чы коллективтериниң талы-лечкилерин киржиң. Санап бергенер оларның күш-ажыл-чы бедик-биле үндүзүлгиз чедирген илеретингиз, 1986 чылда оон-даа бедик бүдүрүлгиз амылдарын хүлээлгизер.

дурға, шы-
ғармалары
және турары
мен пәлліне

жыр күүсө-
рудниктин,
албаныары.
эрестиг, та,
удадан даг-
рылга пунк,
арыларынын

**A
TA**

же чорудун
хуу үскүр
Довурактын,
иче, уруглар
рже, мага-
ында күш.
тургустуну
аппаратчи
ның № 51
Ол ышкан
е Хомушку
п ажилда
ымаккай чо-

воду район-
болгаш
совхозуудан
уваалдалыг.
туту совхоз-
233 тоннаы
данныг про-
ын 160 хуу,
күүсеткей,
тут комбина-
бистиң ма-
ажылдалы
жылдаарлар
деп макта-
тын сүт за-
укиязының
кыр күүсет-
талазы-бия

М. СААЯ.
Ица Руфина
к биле элек-
фотолары.

февраль 6

1924

Балгазынның № 2 профтехучилищесинде

УЛУГ ЧЕДИИШКИН

ЧУРУНТАРДА: Балгазынның № 2 профтехучилищесинин сургуулу, ленинчи стипендиат Татьяна Котельникова, танцы бөлүмү кичээл үзүндө, совхозтарга сакмачылар айтканын турар бөлүк сургууларда.

В. КАРАСАДЫН фотолору.

СЕТКИЛИМГЕ ТААРЖЫР

Балгазын — мезгил суурум. Ада-нем баа совхозта ажилдап турарлар, азам элчи сестра-ам. Сески класс соода бо профтехучилищесинде өөренип кирген мен. Мезгил күзүм — калбак мергежилдин — тракторист-машинист болуу. Ийгили курста өөренип тур мен. Бодунун бөлүмдө кыстардан чааскан өөренип турар мен, кыс кичиге мезгил шилеп алган мергежил таарымча чок деп санапайн турар мен. Мергежилдин сеткилимге тааржыр. Шуну-ла ажилдар чик, эриг болуу дээрге баа керек бүтпөс. Тракторларын түгө оолдор башкараар ба? А кыстар кичир барган! Ону баа бис шилдэр бис.

Теорияга чедип алган билгилерин практика кырында ажалдап, өртөл чалын торон союуна практика эрттарип турдугу. Бүгү чүдүдөге чоорту чачымын, өөренип чутула болбайн зам. Дагдымчыларым бистеге дуузалымын, келер үдө мергежилдин чакты-тарынга өөрөдө-лаа турдулар. Училищенин бөлүк сургууларды совхозтарга сакмачылар чорупканар. Училищесинде өөрөдөгө ажилдык, солу дымта-нылга-биле, комсомол ажил-херектер-биле чок баштыгы турар мен. Бисте уран-шеер холдар бөлүмдө ийи урулар өөренип турар бис. Даяраарына, аргырына бисте өөрөдөп турар. Бир-хажым ансамблини киржилгесин-биле дымтамынга келээр баа солу. Бот-тымын уран чүтүл бөлүмү оолаа ажилдап турар.

Р. ОСТАПЕНКО.
Балгазынның профтехучилищесинин сургуулу.

БИСТИНГЕ КЭЭП ӨӨРЕНИЦЕР

Балгазынның № 2 профтехучилищесинде өөрөдөп тур мен. Сески классы Са-рым-Септин № 2 школасына дооскан мен. Ада-нем «Бурен» совхозта малчылар. Училищени доозар тем уда-ас. Келер үенин механизатору болурун башкыларым мени билгилерге өөрөдөп, хостуг те-шакты чор органи-застарымча-даа сагыш сал-ганнар.

Училищенин материалдык баазаы ажалында тергип эвес-даа болза, бистер сур-гуулар өөрөдөгө кы-лып, азам-бүрү бөлүмдө, секцияларда илдеп кел-кир-жип турар бис. Районга, рес-публикага-даа спортчу мар-губдаларга киржип турду-вус.

Училищенин эки өөрөдө-гел, хей-инити ажилда-рынга илдеп кел-кир-жип турар бис. Районга, рес-публикага-даа спортчу мар-губдаларга киржип турду-вус.

Училищенин эки өөрөдө-гел, хей-инити ажилда-рынга илдеп кел-кир-жип турар бис. Районга, рес-публикага-даа спортчу мар-губдаларга киржип турду-вус.

Училищенин эки өөрөдө-гел, хей-инити ажилда-рынга илдеп кел-кир-жип турар бис. Районга, рес-публикага-даа спортчу мар-губдаларга киржип турду-вус.

Училищенин эки өөрөдө-гел, хей-инити ажилда-рынга илдеп кел-кир-жип турар бис. Районга, рес-публикага-даа спортчу мар-губдаларга киржип турду-вус.

Училищенин эки өөрөдө-гел, хей-инити ажилда-рынга илдеп кел-кир-жип турар бис. Районга, рес-публикага-даа спортчу мар-губдаларга киржип турду-вус.

Училищенин эки өөрөдө-гел, хей-инити ажилда-рынга илдеп кел-кир-жип турар бис. Районга, рес-публикага-даа спортчу мар-губдаларга киржип турду-вус.

Училищенин эки өөрөдө-гел, хей-инити ажилда-рынга илдеп кел-кир-жип турар бис. Районга, рес-публикага-даа спортчу мар-губдаларга киржип турду-вус.

Училищенин эки өөрөдө-гел, хей-инити ажилда-рынга илдеп кел-кир-жип турар бис. Районга, рес-публикага-даа спортчу мар-губдаларга киржип турду-вус.

Фигураг чутулаашкыга Европа чемпионатын тү-нөдөдө олимпий чемпиону, спортчу алдарлыг мастери Наталья Липчук мынчалар тайылбыраган.

Дания, Колеттаген, Андер-сен, тоолар. «Брейб-Хал-леннинг» дожунга шынап-ла дош тоолуу көргүсөк бол-гаш ол орус дил кырыча болган. Чүтө дээр, ооң кол «тоолаакчылар» совет фи-гуристер болган. 2 алым, 4 мөнгүн болган 4 хүлөр ме-далдар — бистин мастерле-ринистин «дүмүд» болга. Шилдик команданы эң ке-хей санын кылдыр — 18 спортчуларын тургускан. Оларын 16-ын хүндөл бө-дөтөжиге үтөгө, а ийини дөрткү чери ээлзэн.

Тиниле ба? Доду болгаш чутга чок тиниле-дир. Фи-гуралг чутулаашкыга со-вет школасын тиниле-дир. Билдир чедикшиги чемпионаттарын бүтү тээ-гузүдө калды-даа чүрттүп фигуристер чедип ап кер-биз.

Чедикшигере оожургал болбас деп спортта мындг хоойлу бар. Оожургал, бу-дуну тинилеттеринге бо-дуну берген кичиге тин-иле ба-ла тоолуу иш-каш, тоолуу эвес дээрден башка, боттүг аштырышкы болуп хуула бөр. Бичангы бистин командасын оңи көргүзүп чыкканчыг сай-гарып көрөдөдөр.

Хей командаларга уаг спортчу оларын баштыны-лек командасын бодуну мианын чутулаашкыга со-вет школасын тиниле-дир. Билдир чедикшиги чемпионаттарын бүтү тээ-гузүдө калды-даа чүрттүп фигуристер чедип ап кер-биз.

Учип чоруптар оларга эл-лэр болуп турар. Ол чорук биске команданын составы-га шилдир кылар бол-гаш аана 92 чылдын Олим-пиадына кириштерин биле анык фигуристер кирип алыр аргын берип турар.

Чиксөөдө, эвеш чуту-лаашкыга бистин шилдик командасын үш номерле-рини ийижи чаз элел чо-рууларга берген. Олар ий-ги болгаш үшкү черлерин ээлзөдөр. Бир эс оларын оюнуну шынары көрө бо-ла, олар эр-келер болган.

(СЭТА).

Редакторун ораакчымы К. К. САТ.

ТВ

ФЕВРАЛЬ 6-ДА
БИРГИ ПРОГРАММА
МОСКВАДАН

8.00 — «Ев. 8.45 — «Ди-риг амтанын амыралы». 9.45 — «Сергей Лазо-ну амыралы болгаш элүм чо-гуу». 10.15 — «Сергей Лазо-ну амыралы болгаш элүм чо-гуу». 11.10 — «Бистин са-дымыс. 12.05 — География. 7 класс. Карпаттар. Крым. Кавказ. 13.05 — Совет ур-аг чутула чүтүл. Күркүм-чел-ларын чогаалдык ажалы. 13.35 — «Бурнуг Абратчи-тоолары... тоолары... тоо-лар». Уран-чечен филм. 15.20 — «Карж тулчу-чука тиленич болуп кичи». 16.00 — 16.05 — Ме-дэлэр. 18.00 — Ме-дэлэр. 18.20 — «Бо хүнерини по-тазы». Дамчыларын пол-итикти тайылбыракчы В. П. Бекетов чорлар.

КЫЗЫЛДАН
18.50 — «Элэди урулар болгаш хоойлу». Дамчыларын Кизил хооруну-нун иштин херектер киди-рини назм чептөөрүн хе-ректерин талаш-биле ил-спекция чачылыгы Т. Е. Демкина чорлар. 19.20 — Телемэлэр. 19.30 — «Ала-төү». Ме-дэлэр. 19.55 — Чар-лаалар.

МОСКВАДАН
20.00 — «Тамчынгу уду-нар, чаштар». «Федорини мугларын». Мултифильм. 20.20 — Ратинг гимна-стика. 20.50 — Ф. Лист. Ве-ар-распоя. 21.00 — «Ев. 21.35 — «Понелальни — алаа хү». Уран-чечен телефильм баштайгы көргүзүп, 1-ти се-риялар 22.40—23.25 — Му-рейлер болгаш делегте аалдарында. «Кусково му-гия».

ИЙГИ ПРОГРАММА
МОСКВАДАН
8.00 — Эртеги гимна-стика. 8.15 — «Чылдар өттүр көрүшкүн». Док. телефильм. 8.35: 9.35 — Нинти боду-гия. 10 класс. Уксаз салга-зы.

Республикага биче булут-таар, хар чабас, каттып кү-жү кошкык, агаарын темпе-ратуразы дүне 31—36, чам-а.

агаар

Республикага биче булут-таар, хар чабас, каттып кү-жү кошкык, агаарын темпе-ратуразы дүне 31—36, чам-а.

Кино

ФЕВРАЛЬ 6-ДА
«НАИВАЛ»: «Прона-ний без веселья» 9.30, 12.00, 14.30, 17.00, 19.30 шактарда.
«ИОНЕР»: «Золотой клю-чик» 9.30, «Зеленые хлоп-ки» 11.10, 13.00, «Жестокый ритг» 15.00, 20.40, «Сказа-ние о лемле Сибирской» 16.50, 18.45 шактарда.
«ВОСТОК»: «Заглава уеди-нейного мотель» 15.00, 17.40, 19.30 шактарда.
«КАА-ХЕМ»: «Счастия по-сучую» 14.00, 16.00, 18.00, 19.50 шактарда.
«ЕНИСЕЙ»: к/б: «Как-стать счастливый» 18.00, 20.00 шактарда.

СОГУГНУ БОДУНГА АЛГАН

«Шимчөөшкиге удур башкарылгач чок машина — хей тоина дейилгип пренципиг «КамАЗ» карак-ку-дак чок кел чыткан. Мындагы таарылгач аана удур бар чораш машинаны чолаачымын калчарым? Ма-шинамын орук кыдымынча чак таудар-ла — мычан «Жигуля» дугайында каймы болар — боду-ла ди-рег арта!»

Мичала-даа милицияны «Жигуля» аймычте удур барган. Машина пренципиг мурунку дугунога чалыг чокка кээп үскөн. Он хире минута болганда, кичиге бугун турган автомобильдин түрөп, үстү-чактын турган кымынчыг дааш-шмчөөшкиге соода, удур келген аймык автокониага ийи базым четейип чыткан доктаай берген. Шип-шмчөөш, Эдзенинги чүс-чүс бичи кичилер автобустар иштинде орук кыдымынча оолаадыкан «КамАЗ»-ты көрүп турганнар...

Во таарылгач чоокта чак болган, мычан Новосибирск-де Хаксияга беш чүс хире өөреникчи келген турган. Анык туристер Красноярс-крайын муруну чүтүгө чо-дип, тураскалдык черлер көр, алдарлыг Шупенское баар турганнар.

Хакса облыскуоно ИХЗ-ин КАИ дивизионуун уаг инспектору Н. Титенко ко-лонияны Шупенское чедир түдөр деп даалганын эртенге алган, а он шак ажал турда, дешир орук вокалын-дан Абакан—Кызыл оруу-би-де 14 автобус үтүкөн. Олар-нын бирээндө-дө дөртөн хире урутар бар. Енисейни кешле соода Минусински-нин чамс хадмалары эгелзөн. Колониянын мурунда ка-

Ол-Кызыл—Абакан оруу-биле Черногогорскден хөмүр-даш алыры-биле бар чыткан. Чо-лаачы дүргөн чоруп орган...

Минусинскини эртен сови-да орук арта ишти-биле эр-кен. Тайгактар черлер кө-вүдөн. Бичи-да-ла оожум чорукту Титенко шакта 40 километр чедир оожумнат-кан. Автобустар аразы чо-гуур чүрүм өзүгээр сагытты-нын чораш.

48-километрге, Думнаа дагыч эдзөдө, эр чеден бедик чүткүтү үш машина кестүп келген. Титенконун ме-дзөөн өзүгээр олар чо-рууа оожумнаткан, орук кы-дымынча эйи дүшкөдөр. Олар-нын соода чоруп орган В. Леконцев «Оолдар дымта-ныр дээр» деп болаан, ол до-вучук куду дүргөдөшкенин оожумнаттай-лаа, машина-ларын оюп эртин эгелзөн. «Аймылдыг эр чөр» деп де-дикти тоовайн, удур шимчөө-шкиге орунче үш халдым кел-ген. Чүс хире метр чедре автобустар колонияны, а мырылгы чамыда милиция «Жигуляны» ол хертерен кө-рүп каан. Аймазранында ол тормооун хертерен баскан. «КамАЗ» доктааш дээр-даа, тайгыр асфальтыга турбаан. Прицеп кыдында барган болгаш автопоезд дооралганы

«КамАЗ» орук кыдында барган, пренцип немдикче ай-дарлы берген. Чолаачы сир-нейип турар холдары-биле кабина эжини ажиткан...

Минусинск прокуратура-зын материалдарында: «Ле-концев Вячеслав Алексан-дрович, 1950 чылда төрүтү-гөн, орус, партия кезжигүү эвес, ортумак эртемниг, 1 классын чолаачымын, 18 чыл стажыг. Орук-транспорт ооал-ондаанын үзүндө элзөр турган, 1984 чылдын июльда

Эрес-дидим болган чорук дугайында

машинаны эзирик башкарып чораш туттурган. 1 чыл ит-тиде машина башкараар эре-зи калдыгы турган. Шип-тирип чораша. Өт-бүдөлөг, Ийи урутагы.

Колониянын соогта үдөп чораш машина Титенкону э-чилеге чедирген. Башта кестилчек балгылар, херекте болгаш дискете аар кем-дөшкенин бар болган.

Николайын төрөз чери Саян эдзөдө Савельева суур. Школа-ла чолаачы бо-луксаан, шериге машина муруп турган. Оон эл кел-геш, политехникум дооскан.

Лейтенант Титенкону ху-да херонде он-он өөрүп тер-тиришкени, хүндүлзөл бижи-ктөр, шаңалдар дугайында бижи-мелдер бар болду... Ме-дал-биле, «Милицияны тер-гини» демдек-биле шаңал-кан. Чоокта чак херек үл-гедикчиин тутканын дээр аяна ИХЗ начальниги бижи-ктөр шакты тывыскаан.

Маадарыг чорук дуга-йы бодаваан-лаа мен — деп, ужуражып чедө бээримге, ол оожум чуталады. — Ол дуга-йи бижи-ктөр херз чок. Авто-поезд «хачы» болуп алган, бисе балдыптага. «Инарус-че» хая көрүп четтигитим. Бичи кичилер кортпаан бо-лудар, чүгө союураал... Чо-гуу-на ычан аянар шип-тиришкенин ол. Чүгө ол до-гуйку чакпас-тыр деп болуп турдум. Бүгү-ле чүе эор-

Эрес-дидим болган чорук дугайында

машинаны эзирик башкарып чораш туттурган. 1 чыл ит-тиде машина башкараар эре-зи калдыгы турган. Шип-тирип чораша. Өт-бүдөлөг, Ийи урутагы.

Колониянын соогта үдөп чораш машина Титенкону э-чилеге чедирген. Башта кестилчек балгылар, херекте болгаш дискете аар кем-дөшкенин бар болган.

Николайын төрөз чери Саян эдзөдө Савельева суур. Школа-ла чолаачы бо-луксаан, шериге машина муруп турган. Оон эл кел-геш, политехникум дооскан.

Лейтенант Титенкону ху-да херонде он-он өөрүп тер-тиришкени, хүндүлзөл бижи-ктөр, шаңалдар дугайында бижи-мелдер бар болду... Ме-дал-биле, «Милицияны тер-гини» демдек-биле шаңал-кан. Чоокта чак херек үл-гедикчиин тутканын дээр аяна ИХЗ начальниги бижи-ктөр шакты тывыскаан.

Маадарыг чорук дуга-йы бодаваан-лаа мен — деп, ужуражып чедө бээримге, ол оожум чуталады. — Ол дуга-йи бижи-ктөр херз чок. Авто-поезд «хачы» болуп алган, бисе балдыптага. «Инарус-че» хая көрүп четтигитим. Бичи кичилер кортпаан бо-лудар, чүгө союураал... Чо-гуу-на ычан аянар шип-тиришкенин ол. Чүгө ол до-гуйку чакпас-тыр деп болуп турдум. Бүгү-ле чүе эор-

Редакциянын
адреси:

667000, Кызыл, Шетинки болгаш Кравченко кудумчуу, бажын № 3, Телефоннары: редакторун 2-24-63, редакторун ораакчыларын 2-35-24, 2-23-54, чарыскалалг секретарын 2-23-35, секретариаттын 2-23-35, партия амыралы болгаш үстүр кидистерин 2-31-75, пропаганда болгаш совет тургузук кидистерин 2-37-13, чааа кидизинин 2-41-27, информация кидизинин 2-20-60, культура кидизинин 2-23-54; көзгө ажал-агды кидизинин 2-21-47, корректорларын 2-27-41, бухгалтерияны 2-12-45, солуу келбеге барганга 2-32-75 телефонче долгар.

А. ШЕРБАКОВ,
«ИЗВЕСТИЯНЫН» корр.
Красноярск край.

Со-лун неделада 6 катап
үнер

Чыгыш № 3237.